

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
REPUBLIKE SRBIJE

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA VRANJE
Marička 1, 17500 Vranje, 017/422-197, 423-107 zzpvr@ptt.rs

Broj 55,

Godina VII,

April 2010.

Besplatan primerak

POLJOPRIVREDNI BILTEN

Vranje, April 2010.

Sadržaj

1. Stočarstvo – Dejan Spasić – Zelena hrana u ishrani ovaca
2. Voćarstvo-vinogradarstvo – Mr Mladenović Nebojša – Nega mladog zasada maline
3. Voćarstvo-vinogradarstvo – Suzana Jerkić – Sistem malčiranja zemljišta
4. Ratarstvo-povrtarstvo – Mr Dragan Tomić – Setva kukuruza za zrno
5. Zaštita bilja – Mica Stajić – Zaštita voća, ratarskih i povrtarskih kultura
6. Zaštita bilja – Dejan Mujakić – Plamenjača vinove loze
7. Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije
8. Aktivnosti poljoprivredne stručne službe Vranje

STOČARSTVO

Zelena hrana u ishrani ovaca

Za ishranu ovaca tokom vegetacionog perioda, koji u našim uslovima obično traje 6-7 meseci, zelena hrana, odnosno paša, je najbolja i najvrednija hrana. Tokom vegetacije, potrebe ovaca uglavnom se podmiruju pašom, a ovce se prihranjuju samo ako je kvalitet pašnjaka slab ili kada je reč o ishrani visoko produktivnih grla. U tom slučaju za prihranjivanje mogu da posluže zelena hrana sa oranica i koncentrovana hraniva. Ovce na pašnjacima najčešće koriste mlade, sočne i lisnate biljke. Kada biljke otvrdnu, ovce ih slabije koriste, ali ako imaju dosta hrane na raspolaganju obično pojedu list, a stabljiku ostave. Međutim, ukoliko je paša nedovoljna, jedu i stabljike, pa i biljke koje nerado jedu.

Pašnjaci za ovce ne smeju biti vlažni ili kiseli, jer je na njima kvalitet biljaka slab i veoma su pogodni za parazite. S obziro da se ovce vrlo lako nadimaju, na bujnim pašnjacima treba da se napasaju oprezno. Pašnjake treba racionalno iskorišćavati uvođenjem reda u napasanje (poželjno je da se vrši istovremeno napasanje i ovaca i goveda jer se na taj način pašnjak pravilno iskorišćava – pri sledećoj ispaši dobiće se ravnomerno razvijen pašnjak).

Ukoliko je paša kvalitetna, ovce će na njoj biti dobro pripremljene za uspešnu oplodnju i početak novog proizvodnog ciklusa. Paša je istovremeno najjeftinija hrana za ovce. Ukoliko je ima dovoljno i ako je pri tom i kvalitetna, paša može u potpunosti da zadovolji potrebe ovaca u hranljivim materijama i samim tim umanjuje potrebu za dodavanjem koncentrata koji poskupljuje ishranu. Posebno dejstvo paše u ishrani ovaca proizilazi iz velikog sadržaja aktivnih materija u njoj, posebno vitamina kao i boljim iskorišćavanjem proteina i mineralnih materija iz nje.

Spasić Dejan, dipl. ing.

VOČARSTVO

NEGA MLADOG ZASADA MALINE

- Skraćivanje posađenih izdanaka – rano u proleće u momentu kretanja vegetacije, na duž. 20cm ili 2-3 živa pupoljka;
- Obrada zemljišta – I prašenje se izvodi 2-3 nedelje posle sadnje (kako bi se rastreslo ugaženo zemlj. i onemogućio razvoj korova), a ostala prašenja u toku vegetacije treba da budu nešto dublja, a imaju ulogu i da unesu rasturena azotna đubriva u zonu korena maline. Pravilna i

redovna obrada zemljišta u mladom zasadu maline doprinosi boljem prijemu, lakšem izbijanju mladih izdanaka i njihovom bržem razvoju, što vidno doprinosi ranijem stupanju zasada u pun rod.

- Đubrenje – prihrana sa **azotnim đubrivima** u 3 navrata: **I)** kad izbiju mladi izdanci; **II)** kad izdanci dostignu dužinu oko 30cm; **III)** kad izdanci dostignu dužinu oko 60cm. Za svako prihranjivanje dodaje se **80-100 kg/ha KAN-a** ili Amonijum sulfata (**50kg Urea**).
- Zalivanje – mladih izdanaka se obavlja po potrebi; u kritičnim periodima je potrebno dodati **5-10 l vode** po svakoj posađenoj biljci. Navodnjavanje po sistemu kap po kap je najskuplji, ali i najbolji način obezbeđenja maline vodom. Cevi sa kapaljkama različitih dimenzija postavljaju se duž redova maline obezbeđujući ravnomerno kvašenje zemljišta uz racionalni utrošak vode.
- Zaštita – po potrebi preduzimati mere **zaštite mladih izdanaka od prouzrokača bolesti i štetočina** u cilju **održanja zdravstvenog stanja**.

Smatra se da je mladi zasad dobro odnegovan ako se od jedne posađene sadnice razviju 1 do 3 nova izdanka visine od **1,5m** ili više.

Mr Nebojša Mladenović, dipl. ing.

VOĆARSTVO

Sistem malčiranja zemljišta

Malčiranje zemljišta predstavlja zastiranje zemljišta raznim kabastim materijalom ili folijom od PVC materijala.

Pozitivno delovanje malčiranja ogleda se u sledećem:

- Deluje zaštitno time što absorbuje vodu i tako zemljištu čuva vlagu od isparavanja.
- Pretvaranjem kabastog materijala u humus, povećava se sadržaj organskih materija u zemljištu.
- Povećavanjem organskih materija u zemljištu povećava se i produktivnost zemljišta, pri tome se popravljaju fizičke, hemijske i biološke osobine zemljišta.
- Sprečava se porast jednogodišnjih i višegodišnjih korova.
- Sprečava se zamaranje, osiromašenje zemljišta i erozija zemljišta.
- Povećava se otpornost prema niskim temperaturama tokom zime, kao i otpornost prema suši u toku letnjih meseci
- Povećavaju se prinos i kvalitet grožđa i vina.

Od kabastih materijala koristi se slama,pleva,treset, dobro zgoreli kompost,razni biljni otpaci kao i raznobojne folije od plastične materije.

Malčiranje se mora završiti pre početka vegetacije.Malč se postavlja tek kada se zemljište dovoljno ocedi i pošto su završeni svi radovi oko rezidbe, remonta i učvčćivanja naslona.

Slamaste materije treba izbegavati kao malč u uslovima gde su mogući požari.

Malčiranje se može obaviti po celoj površini zemljišta u vinogradu, zatim samo između redova špalira ili samo u trakama ispod čokota u špaliru. Malčiranje se može obaviti u mladom vinogradu, u vinogradu koji se nalazi u fazi rastuće rodnoći, kao i u vinogradu koji se nalazi u fazi redovne rodnoći.

Plitka obrada zemljišta

Naziva se još i prolećno-letnja obrada. Plitkom obradom se površinski sloj zemlje održava u rastresitom stanju i uništavaju se korovi. Korisnost plitke obrade ogleda se u tome što se u zemljište unosi azotno mineralno đubrivo onda kada se vinova loza prihranjuje. Plitka obrada je površinska obrada zemljišta i izvodi se 5-10 cm dubine. Takva obrada se naziva i prašenje vinograda. Koliko će plitka obrada biti zavisi od klimatskih i zemljišnih uslova. Ona se češće izvodi na zemljištima gde ima više uslova za obrazovanje pokorice i za porast korova. Češćom plitkom obradom u suvljim krajevima čuva se vlaga koje ionako nema dovoljno u zemljištu.

Suzana Jerkić
Dipl. Ing. Voćarstva

RATARSTVO

SETVA KUKURUZA ZA ZRNO

Od ukupne obradive površine na teritoriji Pčinjskog okruga, proizvodnja kukuruza zauzimaju značajno mesto kako površinski tako i strateški. Za intenzivnu i uspešnu proizvodnju strateški važne kulture u nizu agrotehničkih mera zauzima predsetvena priprema i vreme setve.

VREME SETVE

Vreme setve pojedinih hibrida kukuruza, je važan činilac od samog izbora hibrida i tehnologije đubrenja. Rok setve treba da omogući intenzivan rast i razvoj biljaka. Pogrešno je mišljenje i praksa da povećanje setvene norme može nadohnaditi vreme setve.

Optimalni rok za setvu na teritoriji Pčinjskog okruga kreće se od 15.04.-05.05. tekuće godine, uz preporuku da ukoliko vremenske prilike dozvole setva može početi i ranije.

PREDSETVENA OBRADA I PRIPREMA ZEMLJIŠTA

Za uspešnu i optimalnu setvu vrlo je bitno na vreme i kvalitetno pripremiti setvenu površinu. Kukuruz kao kultura zahteva duboku jesenju obradu zemljišta-oranje. Dubina oranja zavisi od količine i vrste žetvenih ostataka iz predhodne proizvodne godine kao i id samog tipa zemljišta.

Osnovna obrada-oranje kao agro mera može biti i izostavljena u pojedinim nepovoljnim i sušnim godinama, ukoliko je u predhodnoj godini bilo duboko jesenje oranje.

U nizu agrotehničkih mera vrlo je bitno postići kontinuitet u osnovnoj obradi i predsetvenoj pripremi zemljišta, kao i njihovo navremeno i optimalno izvođenje. Predsetvenom pripremom zemljišta treba obezbediti da zemljište ravnomerno " primi seme " i obezbedi brzo klijanje i nicanje.

Cilj predsetvene pripreme je da se stvori tvrda posteljica i mek pokrivač, što znači da gornji sloj od 8-10 cm. treba da bude rastresit.

UPOTREBA SEMENA I SETVENA NORMA

Sklop biljaka odnosno gustina useva je drugi važan činilac za optimalni prinos i uspešnu proizvodnju. Ratari često neopravdano koriste velike količine semena, vodeći se idejom da što više semena – sigurniji sklop, što odavno nije pravilo u savremenoj proizvodnji.

Savrenena tehnologija proizvodnje kukuruza zahteva optimalni sklop biljaka karakterističan za grupu zrenja. Pregust sklop dovodi do zastoja u razvoju, neracionalno iskorišćavanje vode i hraniva iz zemljišta, i direktno utiče na smanjenje prinosa.

Gustina sklopa je i karakteristika hibrida i FAO-grupe zrenja i direktno je vezana sa setvenom normom-količinom semena i gajenim hibridom.

Setvena norma zavisi od samog hibrida, grupe zrebnosti, uslova proizvodnje i kreće se od 55-65.000 biljaka / ha. U slučaju zakasnele i neblagovremene setve, treba birati hibride sa kraćom vegetacijom.

Mr Dragan Tomić, dipl. Ing.

ZAŠTITA BILJA

ZAŠTITA VOĆA

Zaštita jabuke, kruške i dunje

Za obrađivani period nastavljamo i dalje zaštitu jabuke i kruške od prouzrokovala čađave krastavosti (*Venturia sp.*), jabuku od pepelnice (*Podosphaera leucotricha*) i dunju ito od prouzrokovala crnr pegavosti (*Stigmataea mespili*) i bakteriozne plamenjače (*Erwinia amylovora*). Jabučaste voćne vrste, u obrađivanom periodu, se nalaze od faze mišjih ušiju do roze pupoljka.

Čađava pegavost listova i krastavost plodova (*Venturia sp.*)

Sobzirom da će vremenski uslovi biti konstanto povoljni za infekciju Venturijom. Stoga je neophodno da proizvođači koji nisu započeli sa zaštitom od ovog parazita to što pre to učine. Zaštita se obavlja tretiranjem preparatima na bazi: **Mankozeba, Kaptana** (fitotoksičan za jabuku crveni delišes i krušku anžuj), **Folpeta, Dodina, Kresoksim metila** i dr.

Pepelnica jabuke (*Podosphaera leucotricha*)

Zaštitu od pepelnice nastavljamo i dalje i to posebno kod osetljivih i letnjih sorata jabuke, zbog stalno povoljnih uslova i postojećeg infektivnog potencijala iz prethodne godine, posebno u onim voćnjacima gde nije rađena zaštita u fazi mirovanja. Tretiranje ponavljati svakih 7-10 dana, sve do ploda veličine 40 cm. Koristiti preparate na bazi **Sumpora**. Sumpor koristiti za temperature ispod 20°C.

Cvetojed jabuke (*Anthonomus pomorum L.*)

Zbog prohladnog vramena, očekuje se produženje perioda otvaranja cvetova, usled čega se povećava rizik nanošenja značajnih šteta od cvetojeda. U obrađivanoj periodu cvetojed će se nalaziti u fazi polaganja jaja u cvetne pupoljke, pa je potrebno što pre obaviti suzbijanje odraslih jedinki nekim od preparata na bazi: **Cipermetrina, Cipermetrina** i

hlorpirifosa, Alfa-cipermetrina, Dltametrina i dr. Tretiranja protiv cvetojada obavezno obaviti pre cvetanja voćaka. Upotreba insekticida u cvetu je zabranjena.

Bakteriozna plamenjača (*ERWINIA AMYLOVORA*)

Kao izuzetno zastupljena voćna vrsta (oko 100 ha) poslednjih godina na području Pčinjskog okruga zauzima posebnu pažnju u zaštiti. U prognoziranom periodu dunja se nalazi u fazi mišjih ušiju, kada trebamo izvršiti prvu zaštitu u ovoj vegetacionoj godini za suzbijanje ovog parazita. Tretiranje dunje treba izvesti preparatima na bazi **Bakra**.

ZAŠTITA RATARSKIH I POVRTARSKIH KULTURA

Suzbijanje korova u strnim žitima

Proizvođači koji nisu tretirali pšenicu od koraova do faze drugog kolenca a u usevu su prisutni korovi u toj meri da mogu da ugroze usev (poponac, prilepača, palamida, gorušica i dr.). Suzbijanje korova u ovoj fazi može se obaviti samo preparatima registrovanim za primenu nakon drugog kolenca do pojave zastavičara. Koristiti preparate: **Grodyl, Starane, Sekator i dr.**

U ovsu i raži kao osetljivijima može se koristiti samo **Starane**, dok se u pšenici i ječmu mogu koristiti sva tri preparata.

U jaram ječmu pored gore navedenih preparata mogu da se koriste i drugi preparati: **Maton, Mustang, Korzo i dr.**

Suzbijanje korova u kukuruzu

Setva kukuruza je počela pre desetak dana, povremene kiše pogoduju primeni zemljišnih herbicida. Neophodno je da odmah po setvi istretiramo usev. Za suzbijanje jednogodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova koristiti jedan od preparata: **AS 900 EC, Deltacet, Super AS A 800 EC, Guardian, Dikamba, Merlin 750 WG, Dual gold 960 EC i dr.**

Suzbijanje korova u pasulju i kukuruzu

Na području Pčinjskog okruga oko 70% površina pod kukuruzom su u združenoj setvi sa pasuljem i bundevama. Suzbijanje korova je veoma otežano u takvom usevu. Naša preporuka su herbicidi sa aktivnim materijama: **Proponit 720 EC, Stomp 330 E, Acetogal, Deltacet, Deltacet plus, Zato i dr..**

Herbicide za suzbijanje korova u kukuruzu, kukuruzu i pasulju najbolje je primenjivati u jutarnjim satima ili odmah nakon setve.

Suzbijanje korova u krompiru

Na prinos i kvalitet povrća veliki uticaj ima prisustvo korova, jer smanjuju snabdevanje biljaka vodom i hranljivim materijama, poboljšavaju uslove za pojavu bolesti i otežavaju primenu sredstva za zaštitu bilja, takođe otežavaju i vađenje krtola krompira.

Za suzbijanje jednogodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova koristiti preparate na bazi: **Sencor, Lord, Stomp 330 E, Zato i dr.**

Mica Stajić, dipl. inž. zaštite bilja

Plasmopara viticola- plamenjača vinove loze

Plamenjača spada u ekonomski značajne štetočine na vinovoj lozi. Gubici u prinosu koji mogu nastati usled nenog pojavljivanja u vinogradarskoj proizvodnji kreću se od 80% do 100%. Napada sve zelene delove a simptomi su naj izraženiji na listu, bobici i cvetu.

Na licu lista se kod primarne infekcije javljaju karakteristični simptomi tzv. „uljne pege“ dok se na naličju lista u okviru pega formira bela prevlaka od konidija koje omogućavaju njeno dalje širenje. Zaraženo lišće izgleda kao da je sprženo, sasuši se i opadne.

Bobice mogu da se inficiraju od zametanje do fenofaze šarke odnosno dok postoje aktivne stome. Na mladim grozdovima se javljaju bele prevlake od konidija dok kod starijih grozdova bobice potamne, dobiju mrku boju i suše se. Može se desiti da listovi budu zdravi a da bobice propadnu

sl.1 Simptomi na listu, sl.2 Simptomi na listu, sl.3 Simptomi na mladom grozdu, sl.4 Simptomi na starijem grozdu

Zaštita.

Zaštita od plamenjače treba da se bazira na kombinaciji preventivnih (bakarna sredstva, organski protektivni fungicidi) i sistemskih fungicida. Do početka cvetanja nema potrebe koristiti sistemske fungicide već samo preparate na bazi bakra koji imaju široki spektar delovanja i koji vrše preventivnu zaštitu uz pravovremenu primenu odnosno sprečavaju ostvarivanje infekcije. Kada vinova loza počne da cveta potrebno je obezbediti mir koji narušavamo stalnim prskanjem, stome na listovima su dovoljno razvijene kako bi preparat mogao biti usvojen, i vršimo trajniju zaštitu (10 do 12 dana) primenom sistemskih fungicida. Za poslednja tretiranja preporučuju se preparati na bazi bakra kako bi očuvali lisnu masu od propadanja i ojačali pokožicu bobica te sprečili pojavu Botritisa.

Preventivni fungicidi

- sredstva na bazi bakra (**Bordovska Čorba, Bakarni kreč, Bakarni oksihlorid, Bakrocid, Blauvit, Kocide, Funguran, Champion...**)
- organski protektivni fungicidi - **Antracol, Folpan, Dithane (Mankogal), Polyram, ...**

Sistemski i lokal-sistemski

- **Quadris, Quadris Max, Ridomil gold, Acrobat MZ, Cabrio top, Equation-pro, Curzate M, Mikal flash, ...**

Dejan Mujakić, dipl.inž.zaštite bilja

Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije

U proteklom mesecu Ministarstvo poljoprivrede donelo je nekoliko uredbi kojima podstiče razvoj poljoprivredne proizvodnje – o kratkoročnom i dugoročnom kreditiranju poljoprivredne proizvodnje, premiji za mleko, nabavci novih traktora, regresiranju ratarske

proizvodnje, regresiranju premije osiguranja. Sve detalje svi zainteresovani mogu naći na zvaničnom sajtu ministarstva poljoprivrede www.minpolj.gov.rs

Aktivnosti poljoprivredne stručne službe Vranje

Poljoprivredna stručna služba Vranje je u martu mesecu održala niz predavanja, radionica i pružila veći broj saveta poljoprivrednim proizvođačima, što direktnim kontaktom (obilaskom ili u službi), što putem medija i telefona.

Sve informacije, kako stručne, tako i u vezi aktuelnih dešavanja u poljoprivredi, zainteresovani mogu dobiti na telefone službe, dolaskom u službu, ili na zvaničnom sajtu poljoprivrednih stručnih službi Srbije www.psss.rs